

Ірина Полякова,

кандидат педагогічних наук, директор,

Харківський педагогічний фаховий коледж;

доцент кафедри української лінгвістики,

літератури та методики навчання,

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради,

пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4931-2203>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

У статті здійснено аналіз проблеми дотримання принципів академічної доброчесності в умовах масового впровадження технологій генеративного штучного інтелекту у процес підготовки майбутніх учителів української мови та літератури. Актуальність дослідження зумовлена кризою традиційних моделей академічного контролю та виникненням нормативно-правового вакууму щодо регулювання використання нейромереж у вищій школі. Проаналізовано аксіологічний, онтологічно-правовий та дидактико-методологічний виміри трансформації категорії авторства в епоху штучного інтелекту (ШІ), де роль здобувача вищої освіти переходить від звичайного текстотворення до критичного творення й верифікації інформації. Систематизовано відмінності між традиційним плагіатом та новітніми феноменами недоброчесності, обґрунтовано сутність «кризи викриття» згенерованого контенту. Особливу увагу приділено специфіці філологічної освіти, де мова і текст є безпосередніми об'єктами професійної підготовки. Визначено конкретні ризики прихованого делегування завдань ШІ за трьома складниками: у методичному (втрата дидактичної індивідуальності, шаблонність конспектів уроків Нової української школи (НУШ), літературознавчому (симуляція особистісного естетичного досвіду аналізу творів, відмова від читання першоджерел) та лінгвістичному (співучасть у фальсифікації наукової правдивості через «штучні галюцинації» ШІ). Досліджено поняття «цифрового сурогату» як інтелектуально знеціненого контенту та імітаційної діяльності, що призводить до ерозії внутрішньої відповідальності та руйнації мовно-етичної компетенції майбутнього словесника. Зроблено акцент на неефективності існуючого підходу та аргументовано потребу переходу до проактивного проектування освітнього середовища, де оцінюванню підлягає не фінальний текст, а сам процес когнітивної й методичної діяльності здобувача освіти.

Ключові слова: академічна доброчесність, штучний інтелект, підготовка філологів, генеративні мовні моделі, Нова українська школа.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми.

Стрімка експансія технологій генеративного штучного інтелекту (ШІ) у 2024–2026 роках докорінно змінила ландшафт вищої освіти, поставивши перед академічною спільнотою складні виклики. Особливої гостроти ця проблема набуває у процесі підготовки майбутніх філологів. Для студентів гуманітарних спеціальностей текст є не просто формою звітності, а базовим об'єктом дослідження, інструментом формування професійних компетентностей та вираженням мовної особистості. Утім, доступність інструментів автоматичного генерування та перекладу текстів часто провокує здобувачів до прихованого й некритичного їх використання, що девальвує саму сутність гуманітарного знання.

У цьому вимірі постає гостра потреба переосмислення поняття академічної доброчесності: від стратегії тотальних заборон та технічного контролю, який дедалі частіше виявляється неефективним, необхідно перейти до виховання цифрової культури та етики

взаємодії з ШІ. Як слушно наголосив Папа Лев XIV у своєму зверненні від 21 листопада 2025 року, відповідальне ставлення до штучного інтелекту в освіті полягає в тому, щоб він слугував каталізатором інтелектуального зростання, а не сурогатом особистих зусиль (Matjola, 2025). Автоматичне виконання завдань алгоритмами руйнує навчальний процес, адже коли ШІ повністю перебирає на себе мисленнєві операції, студент втрачає здатність до глибокого аналізу, критичного оцінювання джерел та формування власної незалежної дослідницької й мовної позиції.

У зв'язку з цим актуальність пропонованого дослідження визначається низкою взаємопов'язаних детермінант. Насамперед широке впровадження генеративних нейромереж в освітній простір трансформує класичні дефініції авторського права, індивідуальної академічної відповідальності та загальних критеріїв оцінювання письмових робіт здобувачів вищої освіти.

Чинне законодавство України, зокрема базові закони «Про освіту» та «Про авторське право і суміжні права», хоча й декларує фундаментальні засади академічної чесності, наразі позбавлене конкретних інструментів регулювання діяльності, пов'язаної з використанням генеративних алгоритмів. Подібний нормативний вакуум призводить до суттєвих методологічних та правових колізій у повсякденній практиці закладів вищої освіти. Певні кроки до врегулювання цієї кризи демонструє Закон України «Про академічну доброчесність» (Про академічну доброчесність, 2025), який закладає вектор для модернізації освітніх підходів і, зокрема, зобов'язує здобувачів маркувати факти застосування ШІ у своїх наукових чи навчальних проєктах.

Масштабність та глобальний характер цієї тенденції засвідчує систематичний огляд А. Санс-Техеда та колег, який у контексті нашого дослідження демонструє, що у науковому дискурсі наразі домінують кількісні крос-секційні опитування щодо сприйняття та практик використання ШІ-інструментів (Sanz-Tejeda et al., 2026). Прагнення подолати суто констатувальний підхід та виявити методологічні прогалини простежується у праці І. Матйолі. Авторка на основі огляд літератури за період 2023–2025 років доводить потребу переходу від контролю ШІ до проактивного проєктування освітнього середовища (Matjola, 2025).

Нормативний вектор подолання цієї кризи в Україні задають останні Рекомендації МОН України щодо етичного використання ШІ в ЗВО. Профільне міністерство акцентує на необхідності легалізації ШІ в освітньому процесі через чітке регулювання: внесення відповідних положень до робочих програм освітніх компонентів, розмежування допустимих меж застосування алгоритмів здобувачами освіти та впровадження прозорих правил цитування штучного інтелекту (Рекомендації щодо відповідального ..., 2025).

Важливе теоретико-методологічне та практичне значення для нашого дослідження має публікація С. Соболевої, Л. Філіппової та І. Красильникової, у якій автори обґрунтовують необхідність переосмислення академічної доброчесності як динамічної системи та пропонують концепцію інтеграції технологій в академічну культуру через розроблення національних стандартів застосування ШІ в освітньому процесі, створення гібридних моделей перевірки робіт та цілеспрямований розвиток цифрової грамотності суб'єктів академічного середовища (Соболева та ін., 2025). Дослідження Н. Авшенюк, Н. Семініхіної, Л. Рубан та Ю. Святюк, присвячене ризикам надмірного покладання студентів на ШІ-інструменти в межах мовних курсів. Науковці наголошують на потребі встановлення чітких меж і правил використання ШІ на рівні кожної дисципліни (Avsheniuk et al., 2025).

Питання формування культури академічної чесності як невіддільного складника особистісного та професійного становлення майбутніх учителів ґрунтовно проаналізовано у дослідженні Д. Сопової. Практичну вагу для нашого дослідження становлять оприлюднені авторкою результати емпіричного аналізу ставлення

студентів педагогічних спеціальностей до проявів академічної недоброчесності (Сопова, 2018). Важливим висновком у дослідженні М. Кудли є констатація суттєвого дефіциту розроблення дидактичного забезпечення процесу формування академічної доброчесності під час вивчення конкретних освітніх компонентів майбутніми вчителями (Кудла, 2024). На прикладну та інструментальну площину вирішення цієї проблематики вказує праця Н. Торчинської та М. Торчинського, де практико-орієнтований та дидактичний аспекти розбудови академічної культури здобувачів вищої освіти системно висвітлено в межах конкретних освітніх програм філологічного профілю (Торчинська і Торчинський, 2021).

Мета та завдання. *Мета статті* – окреслити виклики та можливості інтеграції ШІ в підготовку майбутніх філологів крізь призму дотримання принципів академічної доброчесності, а також запропонувати стратегії адаптації освітнього процесу. *Завдання дослідження:* дослідити трансформацію понять «авторство» та «академічна відповідальність», систематизувати відмінності між класичним плагіатом та новітніми формами недоброчесності, виявити та класифікувати специфічні ризики прихованого використання ШІ у професійній підготовці вчителів-україністів, запропонувати проактивні стратегії адаптації освітнього процесу.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури та нормативно-правової бази, систематизація та класифікація, теоретичне узагальнення, прогностичне моделювання.

Результати. Традиційна модель академічної доброчесності, виявилася вразливою перед алгоритмами великих мовних моделей. Традиційний плагіат визначається як привласнення чужих текстів, ідей чи результатів без належного посилання на першоджерело. Проте великі мовні моделі не копіюють чужі тексти безпосередньо – вони генерують абсолютно новий, лінгвістично унікальний контент на основі статистичних закономірностей, виявлених під час навчання на колосальних масивах даних. Як наслідок, у науковий обіг увійшли нові терміни (табл. 1).

Впровадження генеративного штучного інтелекту в освітній простір майбутніх учителів української мови та літератури вимагає особливої дидактичної пильності. У педагогічній професії мова є не лише засобом комунікації, а й головним інструментом навчання, виховання та формування національно-мовної особистості учнів. Відтак, деформація академічної доброчесності на етапі університетської підготовки педагога-словесника безпосередньо впливає на якість майбутньої середньої освіти.

Студенти масово делегують машині моделювання дидактичних ситуацій, видаючи згенерований продукт за результат власного педагогічного пошуку, що призводить до присвоєння інтелектуального виводу нейромережі без декларування промптів та меж використання алгоритму (академічного плагіату нового типу); втрати методичної індивідуальності, коли уроки стають шаблонними, позбавленими живого творчого замислу; педагогічної безвідповідальності: майбутній словесник

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика традиційного плагіату та феноменів недоброчесності в епоху ГШІ
(COPE Position Statement, 2023; Guidance for generative AI, 2023)**

№	Критерій порівняння	Традиційний академічний плагіат	Феномени недоброчесності в епоху GenAI
1	Сутність та природа явища	Привласнення чужих статичних текстів, ідей, графічних чи наукових результатів без належного посилання на першоджерело.	Приховування факту використання генеративних алгоритмів та видача машинного тексту за результат власної людської праці («AI-giarism»).
2	Механізм створення контенту	Пряме копіювання, комбінування (компіляція) або парафраз існуючих у текстовому просторі чужих творів.	Генерація лінгвістично унікального контенту «з нуля» на основі статистичних закономірностей великих мовних моделей (LLMs).
3	Технічна можливість виявлення	Висока. Класичні системи (Unicheck, Turnitin тощо) ефективно працюють за принципом порівняльного аналізу текстових збігів та запозичень.	Низька («Криза детекції»). ШІ-детектори мають валідність лише 60–80%, нестабільні, чутливі до стилістичного редагування та дають хибнопозитивні результати.
4	Характер деструктивного впливу	Порушення авторських прав конкретних дослідників, запозичення інтелектуальної власності інших людей.	Механічний копіпаст алгоритмічного виводу, що веде до деградації критичного мислення та виникнення «штучних галюцинацій» ШІ (вигадування джерел, фальсифікація фактів).

втрачає навичку самостійно проектувати дидактичний процес, стаючи повністю залежним від цифрового посередника (Selwyn, 2019).

Дискусія. Літературознавча підготовка вчителя-українця традиційно базується на принципах поваги до інтелектуальної власності авторів, навичках повільного читання та самостійної інтерпретації художнього тексту (від класики Тараса Шевченка чи Лесі Українки до сучасного літературного процесу). Генеративні алгоритми здатні миттєво створювати структуровані есе, порівняльні характеристики персонажів чи готові тексти рецензій.

З позицій академічної етики ризик полягає в симуляції особистісного інтелектуального та естетичного досвіду. Коли студент подає викладачу згенерований аналіз поезії твору як власний творчий доробок руйнується атмосфера академічної довіри між викладачем і студентом, зникає потреба у безпосередньому читанні художніх першоджерел, а вивчення літератури перетворюється на беззмстовний обмін «цифровими напівфабрикатами», майбутній учитель втрачає здатність формувати власні ціннісні орієнтири, які він має транслювати дітям (Guidance for generative AI, 2023).

Під час виконання курсових, бакалаврських та магістерських робіт із сучасної української мови, діалектології чи історії мови студенти часто звертаються до ШІ для автоматизації класифікації мовних одиниць чи збору теоретичної бази. Проте специфіка великих мовних моделей породжує пряму загрозу фундаментальним принципам академічної доброчесності – об'єктивності та науковій правдивості. Через явище «штучних галюцинацій» ШІ здобувачі вищої освіти стають співучасниками фальсифікації наукового контенту, що виявляється у:

– вигадуванні фейкових джерел – конструюванні неіснуючих монографій, словників та статей відомих українських лінгвістів з вигаданими вихідними даними;

– фальсифікації цитат – приписуванні класичним дослідникам мови тверджень, яких вони ніколи не формулювали;

– штучному моделюванні лінгвістичних прикладів – вигадуванні ілюстративного матеріалу, який суперечить законам української мови, що є грубим порушенням етики наукового дослідження (Ji et al., 2023).

Узагальнення зазначених ризиків дозволяє констатувати появу глобальної дидактичної проблеми – формування «цифрового сурогату» в педагогічній освіті. Під цим поняттям ми розуміємо інтелектуально знецінений освітній контент та імітаційну діяльність, що виникають внаслідок безконтрольного делегування функцій текстотворення алгоритмам ШІ.

Вплив «цифрового сурогату» на особистість майбутнього вчителя української мови має кілька деструктивних вимірів, що прямо суперечать принципам академічної чесності:

1. Руйнація внутрішньої культури відповідальності особистості. Академічна доброчесність майбутнього вчителя тримається не на зовнішньому контролі антиплагіатних програм, які в епоху ШІ переживають «кризу викриття», а на сформованості внутрішньої етичної культури особистості. Постійне використання ШІ без декларування розмиває межі між чесною працею та обманом, формуючи у майбутнього педагога цинічне ставлення до інтелектуальної праці (Selwyn, 2019).

2. Нищення мовно-етичної компетенції. Вчитель-українець має бути носієм взірцевої культури мовлення. Копіювання граматично правильних, але стилістично монотонних, клішованих та перенасичених калькованими конструкціями текстів ШІ призводить до збіднення тезауруса студента. Це є проявом неповаги до рідної мови, оскільки майбутній вчитель замість розвитку багатства українського слова добровільно обирає обмежений «машинний стандарт» (Ji et al., 2023).

3. Деградація культури академічного письма. Написання наукового чи методичного тексту – це тривала еволюція думки, етап структурування власного науково-педагогічного світогляду. Заміна цього процесу комбінаторикою ШІ позбавляє студента можливості навчитися чіткої наукової аргументації, що нівелює виховну та розвивальну функції вищої освіти (Sanz-Tejeda et al., 2026).

Проблема «цифрового сурогату» та новітніх форм порушення академічної доброчесності доводить, що існуючи підходи, орієнтовані виключно на розпізнавання запозичень, у підготовці вчителів-україністів повністю вичерпали себе. Запобігання етичній та професійній деградації майбутніх педагогів вимагає переходу до проактивного проектування освітнього середовища. Об'єктом перевірки має стати не фінальний текст, а сам процес когнітивної й методичної діяльності студентів, їхній індивідуальний мовленнєвий стиль, навички критичної верифікації інформації та здатність до етичного, відкритого використання технологій штучного інтелекту як легального академічного помічника.

Висновки. Масове розгортання систем штучного інтелекту зумовило глибоку аксіологічну та сутнісну кризу традиційних моделей контролю в системі вищої освіти. Категорія авторства трансформувалася з механічного процесу фіксації лінійного тексту у діяльність із критичного кураторства, верифікації та концептуального структурування знань. Поява феноменів нового типу, зокрема плагіату за допомогою ШІ, доводять технічну й логічну неспроможність існуючої парадигми протидії академічній недоброчесності.

Деформація академічної етики у процесі підготовки майбутніх учителів української мови та літератури має руйнівний, трансляційний характер, оскільки безпосередньо загрожує якості майбутньої середньої освіти. У методичному складнику приховане делегування завдань ШІ веде до втрати дидактичної індивідуальності, шаблонності конспектів уроків та формування педагогічної безвідповідальності. У літературознавчому вимірі генерація есе й рецензій симулює особистісний емоційно-естетичний досвід рефлексії, підміняючи живе читання першоджерел клішованими конструкціями. У лінгвістичному просторі через явище «штучних галюцинацій» ШІ студенти стають співучасниками грубого порушення наукової правдивості – фальсифікації цитат, вигадкування фейкових джерел класиків україністики та штучного моделювання псевдомовних прикладів.

Подальші наукові розвідки мають бути спрямовані на практичне розроблення й дидактичне наповнення конкретних освітніх компонентів філологічного профілю творчими, багатокритеріальними й процесуально-орієнтованими завданнями. Об'єктом оцінювання має стати не готовий реферат чи план уроку, а безпосередній процес когнітивної й методичної діяльності студента, розвиток його гнучких навичок, медіаграмотності та здатності до прозорості, етичної взаємодії із штучним інтелектом як легальним академічним асистентом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кудла М. В. Формування академічної доброчесності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки: теоретичний аспект. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2024. № 3 (37). С. 360–369. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)-360-369](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37)-360-369)
2. Рекомендації щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти. Міністерство цифрової трансформації України. Міністерство освіти і науки України. UK International Development. EF. 2025. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf> (дата звернення: 15.05.2026).
3. Соболева С. М., Філіппова Л. В., Красильникова І. В. Академічна доброчесність в епоху штучного інтелекту та валідність інструментів виявлення порушень. *Педагогічна академія: наукові записки*. 2025. № 11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17523489>
4. Сопова Д. Академічна доброчесність у системі професійної підготовки майбутнього педагога. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* (Серія: Педагогічні науки). 2018. Вип. 3–4 (56–57). С. 52–56. DOI: [https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018\(3-4\)5256](https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018(3-4)5256)
5. Торчинська Н. М., Торчинський М. М. Формування компетентностей академічної доброчесності в студентів-філологів. *Академічна доброчесність: практичний досвід: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП*, 2021. Вип. 1. С. 127–133.
6. Про академічну доброчесність : Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text> (дата звернення: 15.05.2026).
7. Avsheniuk N., Seminikhyna N., Ruban L., Sviatiuk Y. Exploring Overreliance on AI Tools in English for Specific Purposes Courses: Challenges and Implications for Learning and Academic Integrity. *Arab World English Journal*. 2025. Special Issue on Artificial Intelligence. Pp. 3–20. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/AI.1>
8. COPE Position Statement: Authorship and AI tools. Committee on Publication Ethics. 2023. <https://publicationethics.org/cope-focus/artificial-intelligence> (дата звернення: 12.05.2026).
9. Ji Z., Lee N., Frieske R., Yu T., Su D. et al. Survey of Hallucination in Natural Language Generation. *ACM Comput. Surv.*, 55, 12, Article 248, 2023. Pp. 1–38. <https://doi.org/10.1145/3571730>
10. Matjola I. Academic integrity and generative AI research for higher education: a systematic literature review. *Human, Technologies and Quality of Education*. University of Latvia. Riga, 2025. P. 358–371. DOI: <https://doi.org/10.22364/htqe.2025.25>
11. Miao F., Holmes W. *Guidance for generative AI in education and research*. UNESCO. 2023. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research> (дата звернення: 12.05.2026).
12. Sanz-Tejeda A., Domínguez-Oller J. C., Baldaquí-Escandell J. M., Gómez-Díaz R., García-Rodríguez A. The impact of generative AI on academic reading and writing: a synthesis of recent evidence (2023–2025). *Frontiers in Education*. 2026. Vol. 10. Art. 1711718. DOI: <https://doi.org/10.3389/educ.2025.1711718>
13. Selwyn N. Should robots replace teachers? AI and the future of education. *Polity*. 2019. 160 p.

REFERENCES

1. Kudla, M. V. (2024). Formuvannia akademichnoi dobrochesnosti maibutnikh pedahohiv u protsesi profesiinoi pidhotovky: teoretychnyi aspekt [Formation of academic integrity of future teachers in the process of professional training: a theoretical aspect]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky (Seriia «Pedahohika», Serii «Psykhologhiia», Serii «Medytsyna»)*, 3 (37), 360–369. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)-360-369](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37)-360-369) [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Pro akademichnu dobrochesnist* [On academic integrity] (Law of Ukraine № 4742-IX). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>. [in Ukrainian].
3. Ministry of Digital Transformation of Ukraine, Ministry of Education and Science of Ukraine, UK International Development, & EF. (2025). *Rekomendatsii shchodo vidpovidalnoho vprovadzhennia ta vykorystannia tekhnologii shchudnoho intelektu v zakladakh vyshchoi osvity* [Recommendations on the responsible implementation and use of artificial intelligence technologies in higher education institutions]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf> [in Ukrainian].
4. Sobolieva, S. M., Filippova, L. V., & Krasnyukova, I. V. (2025). Akademichna dobrochesnist v epokhu shchudnoho intelektu ta validnist instrumentiv vyavlennia porushen [Academic integrity in the era of artificial intelligence and the validity of violation detection tools]. *Pedahohichna akademiia: naukovy zapysky* [Pedagogical Academy: Scientific Notes], (11). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17523489> [in Ukrainian].
5. Sopova, D. (2018). Akademichna dobrochesnist u systemi profesiinoi pidhotovky maibutnoho pedahoho [Academic integrity in the system of professional training of the future teacher]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (Seriia: Pedahohichni nauky)* [Continuing Professional Education: Theory and Practice (Series: Pedagogical Sciences)], (3–4), 52–56. [https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018\(3-4\)5256](https://doi.org/10.28925/1609-8595.2018(3-4)5256) [in Ukrainian].
6. Torchynska, N. M., & Torchynskyi, M. M. (2021). Formuvannia kompetentnosti akademichnoi dobrochesnosti v studentiv-filohohiv [Formation of competencies of academic integrity in students-philologists]. In L. H. Bilyi (Ed.), *Akademichna dobrochesnist: praktychnyi dosvid* [Academic integrity: practical experience] (Iss. 1, pp. 127–133). Khmelnytskyi: Vyd-vo MAUP. [in Ukrainian].
7. Avsheniuk, N., Seminikhyna, N., Ruban, L., & Sviatiuk, Y. (2025). Exploring Overreliance on AI Tools in English for Specific Purposes Courses: Challenges and Implications for Learning and Academic Integrity. *Arab World English Journal*, (Special Issue on Artificial Intelligence), 3–20. <https://dx.doi.org/10.24093/awej/AI.1> [in English].
8. Committee on Publication Ethics. (2023). *COPE Position Statement: Authorship and AI tools*. Retrieved from <https://publicationethics.org/cope-focus/artificial-intelligence> [in English].
9. Miao, F., & Holmes, W. (2023). *Guidance for generative AI in education and research*. UNESCO. Retrieved from <https://www.unesco.org/en/articles/guidance-generative-ai-education-and-research> [in English].
10. Matjola, I. (2025). Academic integrity and generative AI research for higher education: a systematic literature review. In *Human, Technologies and Quality of Education* (pp. 358–371). University of Latvia. <https://doi.org/10.22364/htqe.2025.25> [in English].
11. Selwyn, N. (2019). *Should robots replace teachers? AI and the future of education*. Polity. [in English].
12. Ji, Z., Lee, N., Frieske, R., Yu, T., Su, D., Xu, Y., & [et al.]. (2022). Survey of Hallucination in Natural Language Generation. *ACM Computing Surveys*, 1(1), 1–41. <https://doi.org/10.1145/3571730> [in English].
13. Sanz-Tejeda, A., Domínguez-Oller, J. C., Baldaquí-Escandell, J. M., Gómez-Díaz, R., & García-Rodríguez, A. (2026). The impact of generative AI on academic reading and writing: a synthesis of recent evidence (2023–2025). *Frontiers in Education*, 10, Article 1711718. <https://doi.org/10.3389/educ.2025.1711718> [in English].

Iryna Poliakova,

Candidate of Pedagogic Sciences,
Director of the Kharkiv Pedagogical Professional College,
Associate Professor at Ukrainian Linguistics,
Literature and Teaching Methods,
Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-
Pedagogical Academy» of the Kharkiv Regional Council,
7, Lane Rustaveli Str., Kharkiv, Ukraine,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4931-2203>

ACADEMIC INTEGRITY IN THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE PHILOLOGISTS

The article analyzes the problem of adhering to the principles of academic integrity in the context of the mass introduction of generative artificial intelligence technologies into the process of training future teachers of the Ukrainian language and literature. The relevance of the study is due to the paradigmatic crisis of traditional models of academic control and the emergence of a regulatory vacuum regarding the regulation of the use of neural networks in higher education. The axiological, ontological-legal and didactic-methodological dimensions of the transformation of the category of authorship in the era of AI, where the role of a higher education student moves from ordinary text creation to critical creation and verification of information, are analyzed. The differences between traditional plagiarism and the latest phenomena of dishonesty («AI-giarism») are systematized, the essence of the «detection crisis» of generated content is substantiated. Special attention is paid to the specifics of philological education, where language and text are direct objects of professional training. Specific risks of hidden delegation of tasks to AI are identified in three components: methodological (loss of didactic individuality, template nature of NUS lesson summaries), literary studies

(simulation of personal aesthetic experience of analyzing works, refusal to read primary sources) and linguistic (complicity in the falsification of scientific truthfulness through «artificial hallucinations» of AI). The concept of «digital surrogate» as intellectually devalued content and imitative activity, which leads to the erosion of internal responsibility and the destruction of the linguistic and ethical competence of the future linguist, is explored. The emphasis is placed on the ineffectiveness of the punitive-reactive approach and the need to transition to proactive design of the educational environment, where the evaluation is not the final text, but the process of cognitive and methodological activity of the student.

Key words: academic integrity, artificial intelligence, generative language models, training of philologists, New Ukrainian School.

Дата першого надходження статті до видання: 09.07.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 03.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.10.2026